

AZ ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT TEVÉKENYSÉGÉRŐL

A Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ jogelődje: a Technológiai Iparmúzeum nyilvános jellegű szakkönyvtára 1883-ban kezdte meg működését 100 kötet könyvvel, 31 szakfolyóirattal, valamint kisebb rajzgyűjteménnyel.

A Technológiai Könyvtár József köruti helyisége különösen a két világháború közötti időben vált közismertté és közkedvelté a magyar műszaki értelmiség körében. Igazi fejlődése azonban csak a felszabadulást követően, a fordulat éve után indult meg. E fejlődés során az egykori intézeti könyvtár Országos Műszaki Könyvtárrá, hazánk egyik legjelentősebb szakkönyvtárává alakult. A könyvtár széleskörű dokumentációs munkát is végez, s állományában van Európa egyik legnagyobb szabadalmi gyűjteménye.

Mivel az Országos Műszaki Könyvtár /OMK/ egyúttal a dokumentációs szervezet és a műszaki termelési könyvtári hálózat központja is, 1962. január 1-től nevét Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ /OMKDK/ -ra változtatta.

Termelési könyvtári hálózati központ

Az OMKDK mint a műszaki termelési könyvtári hálózat központja - módszertani osztálya útján - az ipari minisztériumok e célra kijelölt 8 alközpontja segítségével összefogja és irányítja közel 1000 vállalat műszaki könyvtárának munkáját. Ennek keretében végzi a műszaki könyvtárosok képzését; részükre rendszeres tapasztalatcserét és ankétokat rendez; szerkeszti és kiadja a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás c. lapot, valamint a műszaki tájékoztatás elvi és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó módszertani kiadványsorozatát; ellenőrzi és rendszeresen értékeli a könyvtárak munkáját; tanácsaival, javaslataival és útmutatásaival minden tekintetben elősegíti eredményes működésüket.

A könyvtár gyűjtőköre és állománya

Az OMKDK gyűjti a hazai és külföldi kiadású műszaki szakkönyveket, folyóiratokat, szabadalmi leírásokat és magyar szabványokat.

Gazdag állományában nemcsak az ipari technológiai eljárásokat ismerető szakirodalom, hanem a kutatói igényeket kielégítő művek is megtalálhatók.

A könyvtár kötelespéldányként kapja a teljes magyar műszaki irodalmat; gyűjti a Szovjetunió és a népi demokratikus államok szakirodalmát, valamint az iparilag fejlett tőkés államok szakirodalmának legfontosabb műveit. Gyűjtőköre a jellegzetesen műszaki irodalmon felül kiterjed az ipar fejlődésének kialakulásával foglalkozó szakkönyvekre, ipari jogszabályokra, valamint az iparosításra, tervgazdálkodásra és üzemszervezésre vonatkozó művekre is.

Dokumentációs szolgáltatások

Az OMKDK könyvtári funkciói mellett műszaki dokumentációs központ szerepét is betölti, központi szerve és irányítója az országban folyó ilyen irányú tevékenységnek, de maga is ellát operatív dokumentációs feladatokat. Ezek során kiadványaiban és szolgáltatásaiban rendszeres áttekintést nyújt a szocialista, valamint a fejlett iparral rendelkező tőkés országok szakirodalmáról.

Műszaki Lapszemle

A külföldi műszaki folyóiratokban és egyéb kiadványokban a magyar iparfejlesztés szempontjából számbajövő anyagot szakemberek kivonatolják. A referátumok válogatott részét /évente mintegy 50 ezret/ az OMKDK a következő 13 Műszaki Lapszemlében teszi havonta közzé:

Bányászat -, Elektrotechnika, Híradástechnika -, Energia - Élelmiszeripar -, Fizika, Mérés- és Műszertechnika, Automatika -, Gépészet -, Kémia, Vegyipar -, Kohászat, Öntöde, Alumíniumipar -, Közlekedés -, Mélyépítés, Vízépítés -, Papír- és Nyomdaipar, Faipar -, Textilipar, Bőr- és Bőrfeldolgozóipar -, Üzemszervezés.

A lapszemlék minden évfolyamához 1958-tól kezdve részletes tárgyszavas mutatók /indexek/ is készülnek.

Figyelőkarton-szolgálat

A dokumentáció során feltárt teljes anyag /60 - 70 ezer referátum/ 75 x 105 mm méretű kartonokon is közzétételre kerül. Az Egyetemes Tizedes Osztályozás jelzeteivel ellátva 1200 tárgykör szerint igényelhető.

Témafigyelőszolgálat

Az igénylők által megadott speciális témák irodalmát ez a dokumentációs szolgálat az összes számbajövő külföldi műszaki folyóiratban figyelemmel kíséri, és arról megrendelőinek havonta tájékoztatást ad.

Műszaki Gazdasági Tájékoztató

A kéthavonként megjelenő kiadvány a külföldi szakirodalom válogatott közleményei alapján az eredeti szövegek minden lényeges megállapítását és adatát feltáró, rendszerint többoldalas, adott esetben táblázatokkal és diagramokkal is ellátott bő ismertetéseiben rendszeres tájékoztatást nyújt az egyes új műszaki intézkedések gazdasági vetületéről, különösen pedig az ezek által elérhető termelékenység-növelésről és önköltségek-csökkenéséről.

Témadokumentációs kiadványok

Az esetileg kiadott új típusú dokumentációs tájékoztató füzetek valamely időszaki kérdés külföldi szakirodalmát foglalják össze, ábrákkal, diagramokkal és táblázatokkal is ellátott bő ismertetésekben /tömörített fordításokban/. Az így feldolgozott szakirodalmat minden füzetben kiegészíti a kérdés legújabb irodalmának bibliográfiája.

Műszaki információ

E szolgáltatás különféle tárgykörökben /pl. műanyagipar, energia, műszeripar/ havonta mintegy 10 legújabb és legjelentősebb külföldi folyóiratcikk tömörített fordítását adja közre az ábrák, diagramok stb. offset-eljárással készült másolataival.

Irodalomkutatás

Az OMK dokumentációs osztálya intézmények és vállalatok részére a. általuk megadott műszaki tárgykörök könyv-, jelentősebb folyóirat- és adott esetben szabadalmi irodalmából tárgykörönként a ráfordított kutatási órák díjának térítése ellenében irodalmi címösszeállításokat /bibliográfiákat/ készít.

Fordítási szolgálat

Az OMKDK fordítási szolgálatát vállalja a dokumentációs szolgáltatásaiban feltárt, valamint az intézmények és vállalatok által igényelt egyéb szakirodalom szakszerű fordítását.

A fordításokat speciális képzettségű műszaki szakemberek /tulnyomórészt kutató és üzemi mérnökök/ végzik, és kérésre a műszaki hitelesség szempontjából különleges fordítói gyakorlattal rendelkező szakemberek ellenőrzik /lektorálják/.

A fordításokhoz a bennük foglalt ábrákról a fotoszolgálat másolatokat készít, de megrendelhető a szakirodalom fotomásolása vagy mikrofilmje önállóan is.

Fordításnyilvántartás

A párhuzamos fordítások elkerülése céljából fordítási munkák a 69/1951. /III.14./ M.T.sz.r., ill. a 144/1958. /M.K.10./ M.M.sz.r. értelmében csak az OMKDE fordításnyilvántartási csoportjánál történt bejelentés visszaigazolása nyomán végezhetők.

Idegennyelvű "Magyar Műszaki Lapszemle"

Ebben a kizárólag a külföld részére készülő, negyedévenként három /orosz, angol, német/ nyelven megjelenő kiadványban a magyar műszaki folyóiratok jelentősebb cikkeinek, kutatóintézeti jelentéseknek, disszertációknak stb. tartalmi kivonatait tesszük közzé.

A könyvtár használata

A könyvtár nyilvános jellegű közkönyvtár, olvasótermeit mindazok igénybevehetik, akik beiratkoznak a könyvtár olvasói közé, és ezzel a könyvtár szabályait magukra nézve elfogadják.

A beiratkozáskor kapott látogatójeggyel az olvasó a katalógusterembe, illetve olvasótermekbe mehet, ahol a könyvtári tájékoztató szolgálatok /könyv-, folyóirat- és szabadalmi/ nyújtanak szakszerű segítséget a tanulmányozni kívánt szakirodalom megkeresésében. A reference-szolgálatokon kívül, a könyvtári hirdetőtáblán olvasható időpontban a díjtalan szakirodalmi tanácsadószolgálat is az olvasók rendelkezésére áll.

Segíti az idegen nyelven olvasni nem tudókat a szakirodalom tanulmányozásában a tolmácsszolgálat is, amely a hét meghatározott és a hirdetőtáblán közzétett napjain és óráiban szakszövegek szóbeli fordítását végzi.

Könyvolvasóterem

A könyvtáráépületben 120 személyes modern könyvolvasóterem van. Az olvasni szándékozott könyvek kikeresésére betűrendes és szakrendi katalógus áll rendelkezésre. A szakrendi katalógus az Egyetemes Tizedes Osztályozás /ETO/ alapján készült.

Folyóiratolvasóterem

A könyvtárban 60 személy befogadására alkalmas folyóiratolvasóterem is van.

A könyvtárba járó kb. 2500 félé bel- és külföldi szakfolyóiratról /az 1945 előtti időszakból betűrendes, 1945-től tárgyszavas/ katalógusok tájékoztatják az olvasókat. A fontosabb folyóiratok legújabb számai szabadpolcon vannak elhelyezve. Külön katalógusok tárják fel a magyar folyóiratokban megjelent szakkikkeket, továbbá a könyv-

tárban mikrofilmen megtalálható szakirodalmat. A fordításmásolatokról szakrendi és a folyóiratok címe szerinti betűrendes katalógus ad tájékoztatást.

A mikrofilmek korszerű olvasógépek segítségével olvashatók.

Szabadalmi Tár

A Szabadalmi Tár olvasóterme 20 személyes. Itt megfelelő szakmutatók állnak rendelkezésre, és tájékoztató szolgálat segíti az olvasókat az anyag felkutatásában.

Kölcsönzési szolgálat

Az OMK állományát a kölcsönzési szabályzatban rögzített elvek figyelembevételével elsősorban gyáraknak, vállalatoknak, kutatóintézeteknek adja kölcsön a közület hivatalos írásbeli megkeresésére közvetlenül, vagy az intézmény könyvtárának közreműködésével.

.... 0

Über die Tätigkeit der UNGARISCHEN TECHNISCHEN LANDESBIBLIOTHEK UND DOKUMENTATIONSZENTRALE /im Weiteren OMK-DK/

Die UNGARISCHE TECHNISCHE LANDESBIBLIOTHEK UND DOKUMENTATIONSZENTRALE ist die grösste technische Zentralbibliothek des Landes und gleichzeitig auch die Zentrale einer Dokumentationsorganisation sowie des Netzes der technischen Betriebsbibliotheken. Um parallel laufende Übersetzungen zu vermeiden, führt die OMK-DK das Landesverzeichnis der Übersetzungen. In der Bibliothek steht den Lesern ein Bücherlesesaal, ein Zeitschriftenlesesaal, eine Patentschriftensammlung und ein Buchleihdienst zur Verfügung. Die wichtigsten unter den Dokumentationsleistungen der OMK-DK sind die Referateblätter, der Karteidienst, die Literaturforschungen und der Übersetzungsdienst.

:
: :